

gyermekirodalmi lap
2024. szeptember

NAPSUGÁR

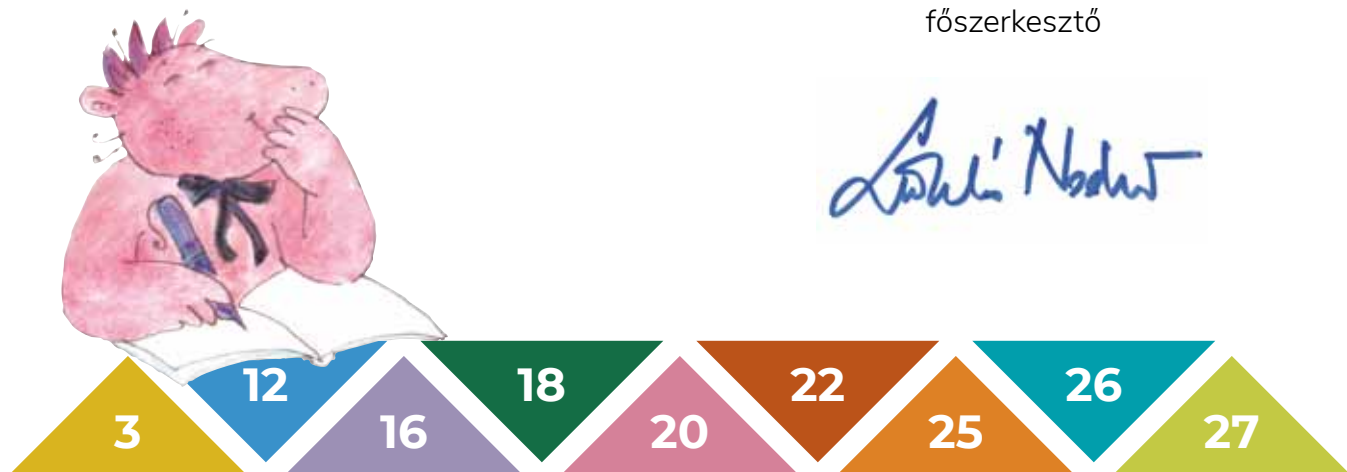
MIBEN MESTERKEDÜNK?

Hosszú volt a nyár, rövid volt a nyár, attól függően, ki mennyire várta az őszi viszontlátást! Mi, ahogyan mindig, most is nagyon vártuk az új találkozást!

A Napsugár oldalain hahotázva kezdjük az iskolaévet, mert másként ugyan mi értelme van? Képregény-rovatunkban Márton Éva segítségével Pinokkió történetét rövidítjük. A fabábú ötlete szerzőinknek annyira tetszett, hogy a szüreti írások mellett előzönlötték a lapot a bábuk!

Kószabósza továbbra sem lustálkodik, most éppen Angliába visz bennünket. Építészettörténeti utazásainkat a szentbenedeki Kornis-kastélyban folytatjuk. Zsigmond Emesével számolunk, Maszat-művésszel alkotunk, és továbbra sem felejtjük el, hogy kedvenceitek a rejtvények és a viccek! Jó évkezdést kívánunk, kedves Napsugár-olvasók!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: HATHÁZI REBEKA (Forteplan / Urbán Tamás fényképének felhasználásával)

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVIII. évfolyam 751. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ, RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

ÁRA 9 LEJ

TÁMOGATÓINK:

RÖHÖG AZ EGÉSZ OSZTÁLY

A z ördög bújt az osztályba. Reggel, mikor bejöttünk, új szemétládát találtunk. Azonnal kiderült, hogy egész kényelmesen el lehet férni benne.

A szemetet természetesen kiszedjük belőle, és szépen elrendezzük a tetején. Körös-körül kenyérbelek, középen egy nagy darab szalonnahéj. Mindenki rendez valamit, régi vasakat, tollszárazakat viszünk a szemétkiállításra, amit belépődíj mellett mutogat Deckner.

A második tízpercben váratlanul kitör a cédlaragasztás. Először Kelemen hátán jelenik meg egy rövid jelentés, mely tudtul adja, hogy az illető önmagát „szamár”-nak minősíti. Kelemennek megsúgja valaki, hogy elhatároztuk, cédulát ragasztunk Roboz hátára. Kelemen röhög, és feltűz egy cédulát Roboz hátára. Roboz már öt perce röhög velünk együtt Kelemen céduláján. Kelemen fuldoklik, hunyorog a szemével. A röhögés nő, dagad, orkánná fajul. Minél jobban röhögnek ők egymáson, mi annál jobban röhögünk őrajtuk.

Zajcsek ordít, hogy őt nem hagyják tanulni. Fogja magát, beül az új szemétládjába, magára húzza a fedelét, s orrhangon énekel. Wlach jelt ad, egyszerre mindenki elhallgat és feláll. Zajcsek rémülten dugja ki a fejét. Azt hiszi, a

tanár jött be. Vad röhögés. Zajcsek megvetően magára húzza a fedelet.

Hanem most tényleg belép a tanár. Halálos csend, de Zajcsek másodszor már nem hagyja becsapni magát, nem mozdul.

És most rettenetes óra következik.

A fojtott röhögés láza lüktet a vérvörös arcokon. Mindenki a pad fölé hajol. Csönd, melynek fenekén a kipukkadás réme vonaglik. És vannak elszánt, vakmerő gazemberek az utolsó padokban, akik még feszítik a hangulatot. A kis Löbl lebújt a padok alá, négykézláb mászkál. Körös-körül mászta az osztályt, és egyenként megfogta a lábunkat. A szemétláda gyanúsan mozog.

A szemem majd kiugrik. Most... most végre... még egy pillanat... és robban... Ebben a percben a tanár így szól:

– Auer, mit mozzogóddik maga, mint egy sajtkukac?

Mint gátját áttépő áradat, harsan fel a röhögés. Percekig röhögünk, felszabadulva, hörögve. A tanár csodálkozva néz, és elnézően mosolyog. Magában megállapítja, hogy milyen ellenállhatatlan humora van neki.

SZŐCS MARGIT

AZ ISKOLÁBAN

Soha nem keltem ilyen korán.
Bezárkóztam a fürdőszobába,
hogy nyugodtan zselézzem a hajam,
bedörzsöljem arcom
apa arcszeszével.
Anya szerint nagyon férfias az illata.
A tükör előtt ellenőriztem
a pihéket államon. Reméltem,
tegnaptól megerősödtek,
s végre én is borotválkozhatok,
de sehol semmi.
Anya dörömbölt az ajtón:
„Engedj már be, fiam,
elkések a munkából!”
Gyorsan összeszedtem magam,
a zuhanyozás elmaradt,
s hogy ne vegyék észre,
bepancsoltam a fürdőszobát,
aztán felhúztam a koptatott
farmernadrágom.

Biztosan irigyelni fogják
az osztálytársaim.
Bekaptam két virslit,
s rohantam az iskolába.
Egész nyáron vártam ezt a napot,
hogy végre az osztályban lehessenek,
na nem a tanulás miatt,
hanem Mimiért, aki a padtársam.
Ő a legmenőbb a lányok közül,
szőke haja derékig ér,
és senkinek nincs olyan mosolya.
Elsőként értem az osztályba,
Mimi sajnos utolsónak.
Mikor megláttam, azt hittem,
egy idegen tévedt be hozzánk.
Haja fiúsrá volt nyírva,
s fél fejjel magasabb lett nálam.
„Helló”, motyogta félszájjal,
nem ült le mellém,
a hátsó pad felé tartott.
Vajon mi történt vele a nyáron,
hol veszett el a mosolya?

TÓTH ÁGNES

RŐT HAJÚ ŐSZ

Csipkebogyónak
izzik az arca,
bíbor a szőlő,
piros az alma.

Dércsípte dombnak
vörös a halma,
rőt hajú ősznek
szól ez a dal ma.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

SZÜRET

Duruzsol a szőlős,
dongják cseszlék, méhek,
darazsak és dongók,
kettőt-hármat térnek.

Ízlelgetik mohón,
édes-e a szőlő,
mézillatban fürdik
a meredek dűlő.

Kacag nagy hasával
pincében a hordó,
izgatottan készül
álmában a lopó.

*cseszle – muslica

*lopó – borszívó üvegtömlő

KISS LEHEL

MÁTÉ NAPJÁN

Vámot szed az ősz a fényből, dalból,
a színekből – és zsákjába rejti.
Onnan aztán nem veszi ki senki:
szeme szűrős, szele szinte karmoll!

Szárnyra kelve a határba hussan,
ottan aztán kibomlik a zsákja:
félített kincsét végtelen sorokban
beléveti mind a friss szántásba.

CSEH KATALIN

DÚDOLÓ

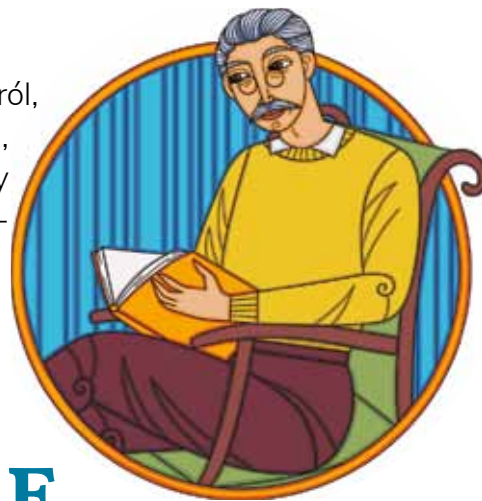
Falevél pördül
sebtében,
táncol az őszi
estében.

Vígan dúdolja:
itt vagyok,
gyönyörködjetek,
csillagok!

MOLNÁR KRISZTINA rajza

MESÉK A ZÖLD FOTELBŐL. Hallottatok Öcsiről, Krisztinkáról, Vilikéről vagy Vilmos atyáról? Találkoztatok-e Szikra Ferkóval, Győzelmes Gábrival? Róluk egy zöld fotelben ülve mesélt nagy kedvvel Méhes György író. Szerzőinket arra kértük, az ő szellemében írjanak új történeteket mindannyiunk örömére!

LÖNHÁRT MELINDA

A SÖTÉTSÉG MESÉJE

1. rész

Egy távoli országban élt egy szegényember, akinek annyi gyereke volt, mint a rosta lika, de még eggyel több. Sehogysem volt elég az eleség, hiába dolgoztak látástól vakulásig a feleségével. Az ember útnak indult, hogy élelmet szerezzen, vagy valahogyan szerencsét próbáljon.

Hosszú, poros úton ment, mendegélt egész nap. Estére elfáradt. Egy fogadó udvarán egy fa tövébe telepedett, mert jobb szállásra nem volt neki piculája. Amikor lehunyta volna a szemét, erősen sötét lett. Minden elcsendesedett, csak a kutyák vonyítása, a szél süvítése hallatszott.

– Vajon az én kis családom most mit csinál? – gondolta magában. Szomorú lett, meg kicsit félni is kezdett, mert a Hold bebújt a felhők mögé, és a csillagokból még mutatóba se látszott egy sem. Bizony, hiába döntötte fáradt hátát a fa törzsének, hiába tette a feje alá a gúnyját, nem jött álom a szemére.

– Bárcsak egy apró csillag volna az égen! – sóhajtott. – Nem volna minden ilyen kietlen!

Ahogy ezt kimondta, lám, csoda történt: a fekete falombok közül apró csillag bukkant elő, a vállára ült, és azt mondta neki:

– Ide hallgass, te szegényember! Éhes vagyok, etess meg!

Nosza, előkapta a szegényember utolsó hamubasült pogácsáját, és a tenyerére tette. A csillag a tenyerére ült, és azt mondta:

– Nem emberi étellel élek én, hanem igaz szóval. Mondd meg nekem, mi az, amitől a legjobban félsz! S azt is, hogy most félsz-e?

– Bizony, inamba szállt kissé a bátorságom, amikor a fogadó ajtaját, ablakát bezárták, és a Hold is, a csillagok is a felhők mögé bújtak. Most is félek. Félek a sötétől.

– Őszintén válaszoltál. Semmit se félj. Várj türelemmel, aludj nyugodtan, s holnap minden jobb lesz, mint ma volt. Adok egy titkos balyut. Rejtsd el a kebeledbe. Amikor félsz, vedd elő, és gondoldj arra, amit most mondok neked: Az igaz szó fényt hoz a homályba.

Azzal a csillag felröppent az égre, és onnan kacsingatott, mintha sosem járt volna a földön.

A szegényember elaludt. Reggel, amikor megébredt, hasára süttött a Nap. Nagy nyüzsgés volt körülötte.

A kislábujját fűszál csiklandozta. Az ember talpraugrott. Nagy trombitaszó, dobolás hallatszott.

– Közhírré tétetik, hogy a király lánya nem tud aludni. Aki a szemére álmod hoz, megkaphatja, amit kíván!

Nosza, a szegényember se volt rest! A többi igyekvő után indult, és estére egy kacsalábon forgó palotához ért. Mindenféle szerzet állt ott a palota udvarán. Mindenki, aki járni s még valahogyan mozogni tudott, ott dekkolt halomban a kertben.

– Ne tülekedjenek! – kiabált egy palotaőr.
– Ma már nem fogad több látogatót a királykisasszony! Térjenek nyugovóra. Reggel megkapják a sorszámokat! Csendóra következik!

Leheveredett mindenki, s mert fáradt népesség volt, mind elaludt, csak a szegényember szemére nem jött álom. Nem szerette a sötétséget. Ilyenkor mindig a feleségére, a gyerekeire gondolt. Vajon elmondta-e az asszony az esti mesét? S a purecek horkolnak-e már?

A Hold a felhők mögé bújt, a csillagok is betakaróztak, csak a szegényember sóhajtozott:

– Bárcsak egy szentjánosbogárnyi fény volna itt!

Ahogy ezt kimondta, abban a szempillantásban egy fűszálon meglátott egy ragyogó zöld színben világító szentjánosbogarat.

– Szomjas vagyok, itass meg!

A szegényember előkapta a kulacsát, volt még benne egy kortyintásnyi víz. De a szentjánosbogár így szólt:

– Nem vízre szomjazom, hanem egy őszinte szóra. Mondd meg nekem, félsz-e te valamitől, félsz-e pont most? S mondj egy jó viccet is, lássuk, milyet tudsz?

– Bevallom, félek a sötétől, most is épp.

– S a vicc?

– Lássuk, tudod-e, hogy a bogáriskolában ki ülhet a helyedre?

– Nem tudom.

– Hát a cserebogár. S azt tudod-e, hogy ki tanítja ugyanott a hittant?

– Azt se tudom.

– Hát az imádkozó sáska.

Felnevetett erre a szentjánosbogár, és azt mondta:

– Őszinte is voltál, vicces is voltál, adok neked egy titkos kis batyut, és jól jegyezd meg: Semmi sem világít olyan szépen, mint az őszinte szó és egy barátságos mosoly. Tedd el jól a kebeledbe, meglátod, majd hasznát veszed.

Azzal eltűnt, és már csak messziről világított a kertben távolodva.

A szegényember elaludt. Nagy trombitaszóra, dobpergésre ébredt.

– Figyelem, figyelem! Sorszámosztás következik! Érkezési sorrendben lépjenek a palotába.

A nép a kapuhoz tódult. A szegényember gondolta, minek tülekedjen, előbb-utóbb mindenki sorra kerül. Nem volt kedve sorba állni. Leheveredett a fűbe, úgy várta, hogy elüljön a tülekedés. Közben vihar támadt, megeredt az eső. (Folytatjuk.)

A FARAGATLAN BÁBU

Mór, a játékkészítő mester bosszúsan keresgélt műhelyében. Minden fiókot kihúzott, minden szögletet átkutatott, de nem talált valamire való száraz fát, amiből frissen tervezett bábuját kifaraghatta volna. Egy darabka hársfa, égerfa, juharfa, cseresznyefa, diófa vagy tölgyfa aranyat ért volna, de szárazfa tartalmait mind feldolgozta. Márpedig frissen kivágott fából, mint azt minden fafaragó tudja, nem lehet szobrászkodni, mert a nyers fa idővel vetemedik és repedezik. Így hát nem tehetett mást, be kellett érnie egy ágytámasztékul használt, még nagyapjától rámaradt, rémségesen kemény bukszus-darabbal.

Miután gondosan kiélezte bicskáját és véssőjét, Mór munkához látott. Délutánra elkészült a nagyolással, a fölösleges részek eltávolításával, és hozzáfogott a faragáshoz, a bábu életre keltéséhez, az apró részletek megmunkálásához. Ám a fa olyan kemény

volt, hogy Mórnak nagy erőfeszítésébe került bár egy karcolást is ejteni rajta. Estére már végképp elfogyott a türelme, s egyre dühösebben próbált éket ejteni a kőkemény fába, de beletört a bicskája. Mérgében a polc végébe hajította a faragatlan fabábút.

– Végeztem veled – mondta, és lefeküdt.

A bábu lassacskán magához tért, elnagyolt végtagjaival feltápászkodott, karcolásnyi szemével egyet hunyorított, és ormótlan bal kezével végigsimított szögletes, kopasz fején.

– Hát így állunk – óbégatott magában. – Ezzel a külsővel nem nevezhetnék be szépségversenyre. De nem olyan fából faragtak engem, hogy ettől elkeserednék – gondolta, és elindult körülnézni.

A polcon emberi és állati figurák, meselények, fából faragott vaskarikák sorakoztak. A faragatlan fabábu egy baba irányába vette útját. Megtetszett neki annak szépen faragott félmosolya.

– Akkor is kedvemben jársz, amikor így helyben állsz – bókkolt a babának.

Nem kapott választ, a félmosollyal kellett beérnie. Azért tovább próbálkozott:

– Orrommal, bár elnagyolt, érzem hársfaillatod – mondta, és hunyorított.

Erre elfogyott a baba türelme, és kifakadt:

– Tűnj el a közelemből, te faragatlan!

A faragatlan fabábu megszepep, nem számított ilyen hűvös fogadtatásra. Sóhajtott egyet, és továbblépett.

A baba mellett parányi hordó tetején pödört bajszú, kalapos borosgazda pipázgatott. Frissen pácolt, lakkozott alakján csúszdázott a holdsugár.

– A sikeres sajtolás próbája a kóstolás – szólt hozzá a faragatlan fabábu.

– Az én borom nemes nedű, nem jár minden fajankónak – felelt fennhéjazva a borosgazda.

A faragatlan fabábu fásultan lépegetett tovább a polcon, elment a kedve attól, hogy barátokra tegyen szert. A polc végében egy fakutya állt. A bábu melléje telepedett, és átadta magát az éjszakának.

Reggel Mórnak vendége érkezett. Barátja, Mika látogatta meg, aki egy híres, olasz mestertől, Dzsepettótól tanulta a bábfaragás művészetét.

– Ide nézz, Mór – mondta Mika, és zsebéből egy csillogó fémtárgyat vett elő. – Ez ám a bicska. Nincs olyan kemény fa, ami ellenállna acélpengéjének. Mesterem hagyta rám, ritka példány. Ezzel faragta ki Pinokkiót.

Mór szeme felcsillant. Kotorászni kezdett a polcon, de nem találta a félbehagyott fabábut.

– Pedig itt kellene lennie – mormogta.

– Ezt keresed? – kérdezte a polc túlsó végéről Mika, kezében a faragatlan fabábuval.

– Igen, azt. Úgy emlékszem, ebbe a sarokba hajítottam, miután beletört a bicskám.

– Próbáljuk ki a mesterpengét, faragjunk embert belőle – szólt Mika, azzal nekilátott.

Pár óra múlva a fabábura lehetetlen volt ráismerni. Igazi remekmű lett. Délceg termetét díszes dolmány borította, fürtös fejét kócsagtollas kalap fedte, jobb kezével sétatálcájára támaszkodott. Mestere elégedetten a polcra helyezte, éppen a baba és a borosgazda közé.

Attól kezdve a jobbán álló baba szüntelen csak a szemrevaló fiatalemberré vált fabábut igézte félmosolyával, a balján levő borosgazda pedig csak neki kínálta legjobb borát, de mindhiába, mert őt kemény fából faragták, nem nézett se jobbra, se balra, csak előre, a polcok feletti messzeségbe.

BERTÓTI JOHANNA

SZÜLETÉS

Mi volt kezdetben? Egy sóhaj?
„Milyen jó lenne, ha jönne!”
Egy hang legbelül megszólal.
Konyhapulton kis, kék bögre,
rajta egy név, az én nevem.
Ami lenni kezd, hát legyen!
Takaró, párna, kisasztal,
kicsi szoba kis terasszal,
fényes otthon meg satöbbi,
legyen, ahova megjönni.

Mi volt kezdetben? Egy érzés?
Két betű törzsre rávésve?
Egy ötlet? Egy szó? Sok kérdés?
„Mikor érkezel már végre?
Milyen lesz vajon a szemed,
a füled, a lábad, kezed?”
Törzsre vésve még egy betű.
„Biztos ragyogón kék szemű!”
Számoltatok sok-sok percet,
aztán kivirult a kezdet.

OROSZ ANNABELLA rajza

CZEINER-SZÜCS ANITA

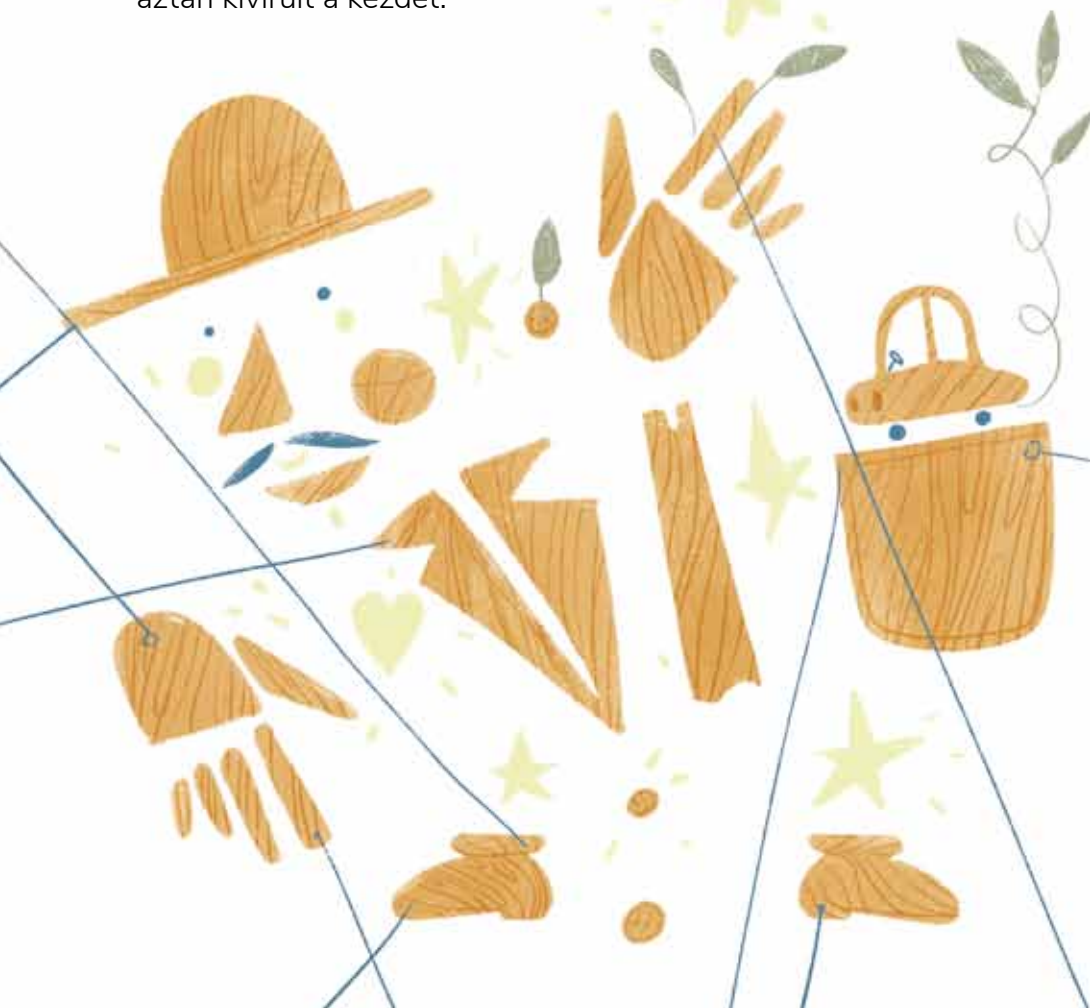
FABÁBU

Kippedi-kopp-kopp,
készül a bábú,
mester álma
a kacagó szájú.

Kabátja fényes,
szeme meg barna,
libben a lába,
ölel a karja.

Szinte már szól is,
fia a fának,
hogyha nagyobb lesz,
tanulni járhat.

Kippedi-kopp-kopp,
bábú vagy ember?
Döntsd el, amikor
szembejön egyszer!

RÉMES VERS

Ki próbált verset írni? – kérdezte becsengetés után pár perccel Pipaszár professzor úr, Bobi magyartanára.

Egyedül Kriszti jelentkezett, az utolsó előtti padból. És elmondta, hogy már csak egy rím hiányzik, és elkészül a vers, amit épp most, ebben a pillanatban ír. Pipaszár professzor úr bólintott, és emlékeztette a többieket, hogy ha nem tudná valaki, versírás volt a házi.

– Van, aki sosem írt még verset? – érdeklődött a professzor úr.

Bobi nem tudta, felnyújtsa-e a kezét. Írt annak idején, másodikos korában egy négy soros verset a kutyájának, de nem tudta, hogy az igazi versnek számít-e. Megkérdezte Robit, a padtársát, hogy erről mi a véleménye. Robi csak annyit mondott, hogy nem számít, szerinte minden vers, ha annak szánták, még az is, amelyik nem rímel, és az is, amit csak énekelni jó.

Bobi erre az apukájáról kezdett beszélni. Elmesélte, hogyan segített neki egyszer a versírásban.

– Tudtam – mondta Bobi –, hogy régen apa nem az igazi szöveggel énekelte a dalokat, hanem átköltötte őket. Arra gondoltam, hogy ha ezt valamikor meg tudta csinálni, akkor biztosan most is tud verselni. Úgyhogy megkértem, hogy segítsen.

Először megírtuk az első sort, amit én találtam ki, és arra válaszként kitalált apu egy második sort. Igencsak hegyezte a fülét, mert a másodiknak rímelnie kellett az elsővel. Kétszer-háromszor elismételtük, itt-ott még kipofoztunk egy-két szót, s úgy hallottuk, elég jól rímel. Apu azt mondta, ezt még kurjogatni is lehet, olyan jó.

A vers a kutyámról szólt, aki már az első szakaszban megjelenik, ugat is. Folytatni akartuk a kutyus történetét a bemutatása után, de

semmi sem jutott eszembe. Úgyhogy amíg apu lekopogta a ritmust, majd együtt le is tapsoltuk, kitaláltunk valamit. Apunak az volt az ötlete, hogy szóljon rólam a második szakasz, és akkor már csak ki kellett találjam a verssorokat.

A következő akadály az volt, hogy sehogysem találtam rímet arra a sorvégződésre, hogy „gyermeknek”. Mert azt akartam, hogy az legyen, hogy kutyának, de sajnos az úgy nem rímel. Úgyhogy azt írtuk oda, hogy embernek. Így már összecsend.

No, de nem tudtuk, miről szóljon a következő szakasz. Mert a kutyákkal és az emberekkel is végeztünk már. És el akartunk jutni oda, hogy egy harapós kutyából is lehet jó barát. Mert rémesen tud ugatni, és meg is haraphat, de ugyanakkor a gazdája legjobb, leghűségesebb barátja is lehet. Még akkor is, ha rémisztően ugat. Aztán én jöttem a nagy ötlettel, hogy verseljük meg Totót is, a vizslánkat. Igaz, a versben kopóként jelenik meg a rím miatt. Nézd csak, Robi:

„Híres kutya az én kutyám, Totó.

Híre gyorsabban fut, mint egy kopó.

Szerintem ő a legversesebb kopó.

– Nem baj, hogy kétszer szerepel az, hogy kopó, miközben ő valójában vizsla? – kérdezte Robi.

– Tudod, Robi, ez az, amikor a rímkényszer miatt kutyaszorítóba kerülsz, és valahogy boldogulni kell – mondta Bobi.

Ekkor kapta el Pipaszár professzor úr egy villámgyors mozdulattal a papírt, amelyre a verset Bobi leírta.

– Lássuk, hol a tanulság! – mondta éneklő hangon.

– Az utolsó szakaszban, tanár úr! – mutatott a lapra Bobi.

Pipaszár professzor úr elkerekedett szemmel olvasta a verset, az utolsó sor után pedig levette a szemüvegét. Az osztály feszült csendben várakozott. A professzor úr csak annyit suttogott:

– Rémes, de jó is!

KÓSZABÓCSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

ANGLIA

How do you do?
= Hogy vagy?

Az Egyesült Királyságba utazunk, melynek Wales, Skócia és Észak-Írország is része. A nagy földrajzi felfedezések idején erőssé vált szigetország valamelyik gyarmatán mindig sütött a Nap. Az angol korona alá tartozott Új Zéland, Ausztrália, India, Kanada, Dél-Afrika, de az Antarktisz jórésze is.

Éghajlata óceáni. Pár nyári napon kívül hideg van, az ég szürke, a szél fúj. Az Ír-, az Északi-, a Kelta-tenger és az Atlanti-óceán határolja. A La Manche-csatorna 30 éves tengeralatti csatorna-alagút, azaz csalogút. A Severn és a Temze folyók 300 km hosszúak. Dél-keleten Dover fehér sziklái látszanak a tenger felől. Az 1345 m magas Ben Nevis csúcs egy régi vulkán beomlott krátere. Az erdők fáit hajóépítésre használták fel, bányákba cölöpöket, tartógerendákat faragtak belőlük. Helyükön legelőket, bozó-

tosokat, lápokot látunk, no meg sünt, vörös rókát, vörös kányát. A gímszarvas a juhokkal és szarvasmarhákkal együtt legel. A mezőkön árpa, cukorrépa, búza és krumpli terem. A föld mélye kőszén és ércet rejt. Kereskedelmi hajók szelik a tengerek vizét, régen innen szállították az ipari cikket, a gyapot- és textilárut a világba.

A Temze-parti London világváros. Anglia központja 827 és 1066 között Winchester volt, majd Westminster lett. Az is a mai főváros része. A gótikus boltozatú Westminsteri Apátság 1066 óta koronázási helyszín. II. Károly angol király egyik szépnyja Rhédey Claudia magyar grófnő volt. Ófelségével Zalánpatakon, Miklósváron, Szászfehéregyházán találkozhatunk, hercegeként gyakori vendég volt Erdélyben.

London földrajzi középpontját a St. Martin in the Fields templomban találjuk. Közel 250 múzeuma közül a természettudományit keressük fel. A 105 m hosszú dinoszaurusz és a kék bálna csontvázát nézzük. A London Eye-ről lepillantunk, mellette, az akváriumban a vízi élővilágot

csodáljuk. A Királyi Botanikus Kertben a világ legnagyobb növénygyűjteményét látjuk. Piros buszra szállunk, az emeleten előre ülünk, figyeljük, ahogy a busz a bal oldalon járja az utcákat. Felfedezzük, hogy a Big Ben nem óra, hanem harang. A King's Cross vasútállomáson a 9 és $\frac{3}{4}$ vágánynál vigyázunk, ha nem a roxfordi varázslóiskola diákjai vagyunk. A világ legnagyobb csokiboltjában kutakból töltünk csokidrazsét a poharunkba.

Wiltshire-ben a Stonehenge óriás kőköréinél tisztelgünk. A római alapítású Bathban az egyetlen meleg vizű angol fürdőben mártózunk. A Norland College-hoz érve eszünkbe jutnak az angol dadusok, és kedvencünk, Mary Poppins. Liverpoolba focirajongókként érkezünk és Beatles-dalokat dúdolunk. Megéhezve rájövünk, hogy az angolok a levest, a mélytányért és a merőkanalat nem ismerik. Az angol reggeli tojás, szalonna, kolbász, paradicsom, sült gomba. A hagyományos vasárnapi ebéd, vacsora a sült, de lehet fish & chips, azaz rántott hal szalmakrumplival. A pogácsa, az almás morzsa, a karácsonyi puding tejszínnel, vaníliaszósszal a legfinomabb.

Az angol nyelv William Shakespeare (ejtsd: sékszpir) hagyatéka. Születése és halála napja, április 23. az angol nyelv ünnepe. Szókincse milliós. Az egyszerű angolhoz elég 850 alapszó, amit 50 nap alatt megtanulhatunk. A könnyen tanulható nyelvet 1 milliárdnál többen beszélik, 370 millióan anyanyelvként. Az angol az internet, a repülés, a pilóták hivatalos nyelve. Az amerikai, brit, ausztrál vagy dél-afrikai angol eltérő. Az országban négy másik hivatalos nyelvet is beszélnek: walesi, gael, skót és ír.

Good bye = Isten veled, God be with ye (régiesen)

Hullabaloo = hangos veszekedés

Az angolok latin betűkkel írnak, sok szót másképpen, mint ahogyan kiejtik.

A legrövidebb és leggyakoribb angol szó az I (én), a legrövidebb mondat az I am. Az I-t nagybetűvel írják. A leggyakoribb betű az e, akár a magyarban. Tőlünk a czardas, paprika, goulash, komondor, kuvasz, puli és vizsla szavakat kölcsönözték.

Leghosszabb szavuk 45 betűs és egy wales-i település neve:

Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwllllantysiliogogoch.

Jelentése: Szent Mária temploma a fehér mogorók medencéjénél, a heves örvény és a vörös barlang Szent Tysilio templomának közelében.

Az angol etikett szerint sem kell már udvariaskodni. A XVII. században kikopott a nyelvből a thou, a magázás, és csak a you, a tegezés maradt. Az angol úriember viszont nem vesztett tartásából, lóversenyre jár, krikettezik, teniszezik. Mások tollasoznak, fociznak vagy rögbiznek. A skót férfinek ez nehezebb, ha népviseletet, azaz szoknyát hord.

Sixth sick sheik's sixth sheep's sick.

Gyakoroljuk a legnehezebb angol nyelvtörőt, és ha már nem akadozik a nyelvünk, olvassunk Pán Péter és Robin Hood kalandjairól, Gulliver utazásairól, a banánfüles fiúról. László Noémi tolmácsolásában ismerjük meg Alicet, aki Csodaországban leli magát. A bársony nyuszit Keszeg Ágnes rajzai miatt is jó fellapozni az ötóra tea mellett. A karácsonyi történetet pedig hagyjuk az első hóhullás idejére!

Összeállította: BERKI TÍMEA

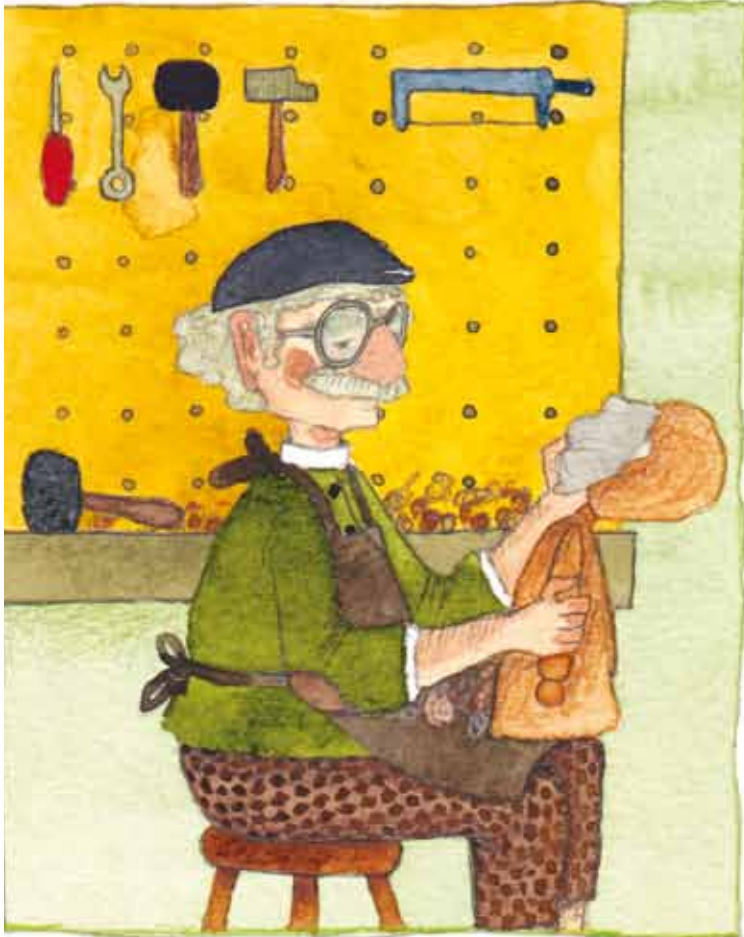
Milyen angol találmányokról hallottatok, melyik a kedvencetek? Írjátok meg nekünk!

Rajzolta: MÁRTON ÉVA
Rövidítette: LÁSZLÓ NOÉMI

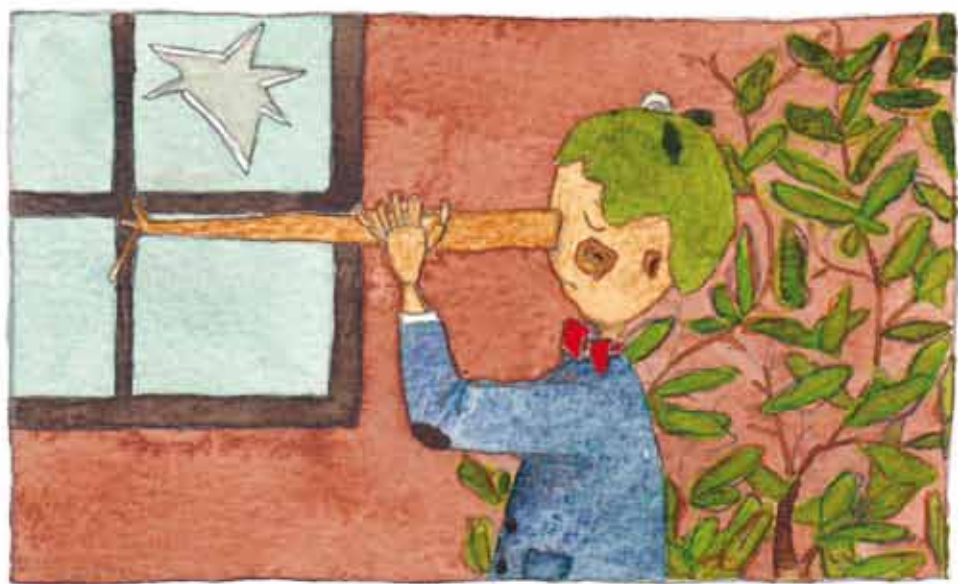
CARLO COLLODI

PINOKKIÓ

1. rész

Volt egyszer egy darab fa.
Az öreg Dzszepttő bábut
faragott belőle, és elnevezte
Pinokkiónak. A kész bábu
izgett-mozgott, a szemét
forgatta, csúfondáros arccal
nyelvet öltött a mesterre.
Ettől megnőtt az orra. Hiába
faragta vissza Dzszepttő,
ha hazudott vagy
csintalankodott,
Pinokkiónak azonnal
nőni kezdett az orra.

Pinokkió kiszaladt az utcára, Dzsepettó utána. Kiáltozott, hogy fogják meg a gyermeket. A rendőr azt hitte, bántotta Pinokkiót, így elkapta Dzsepettót és fogdába záratta. Amikor kiengedték, Dzsepettó eladta a kabátját, árából ábécéskönyvet vásárolt kedves bábujának, és elküldte iskolába. Pinokkió hátára vette a könyvet, és engedelmes bábú módjára elindult az iskolába.

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK

A SZENTBENEDEKI KORNIS-KASTÉLY

Mesebeli kastélyokba hívunk benneteket ebben a tanévben. Indítsuk a sorozatot unikornisokkal!

A Kornis család szentbenedeki kastélyát kőből faragott egyszarvúak őrizték évszázadokon át. Ők a család címerállatai.

Az itt álló középkori vár 1602-ben mesés lakodalommal lett a Kornisoké, miután Kornis Boldizsár feleségül vette Keresztúri Kristóf várkapitány lányát.

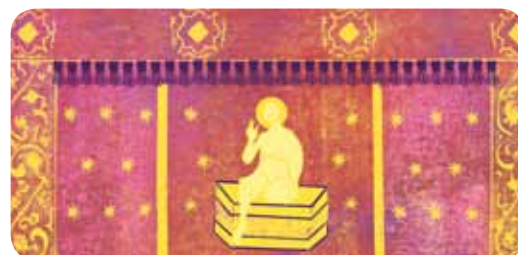
Ilyen lehetett fénykorában.
Rekonstrukciós rajz a szentbenedeki kastélyról

Bejárat

A göncz-ruszkai Kornis család tagjai az 1526-os mohácsi csata után jöttek át Erdélybe, ahol végül ezt a várat választották lakhelyül. Kibővítették, reneszánsz lépcsőházat, kazettás mennyezetű emeleti termeket építettek, kőből faragott ikerablakkal látták el. Három nyolcszögletes torony, egy olaszbástya és védőfal kerítette a várkastélyt. Még farkasverem, azaz hegyes karókkal teli mély árok is védte azt. Bejutni csak a felvonóhídon és kaputornyon át lehetett.

Kornis Zsigmond, Erdély kormányzója 1713-ban grófi rangot kapott és a kastély szépítésébe fogott. 1720-ban készült el a kaputorony, homlokzatát egyszarvús címeres emléktábla díszítette. A bejáratot a hídfőre állított kőunikornisok védték. A toronyok sisakjai, az épületek változatos formái mesebelivé varázsolták a kastélyt.

Családi kincs az oltárterítő
Anjou-kárpit

1940-es évek

1784-ben összeírták a Kornis család értékeit. Innen tudjuk, hogy az úrnak, asszonyoknak, lányoknak és dajkának külön szobája volt. Az udvaron istálló, méz- és szalonnatartó ház, faragók, asztalosok, lovászok háza és ivókút állt a külső és belső törpe ház mellett, melyben nem manók laktak, hanem alacsony volt. A kastély hátsó része a virágos- és veteményeskert felé nyílt. Feljegyezték azt is, hogy a szentbenedeki birtokon 51 jobbágy dolgozott. Állt még ekkor a Zöld bástya, amely építőkövei halványzöld színéről kapta a nevét, és 1886-ban, majd 1906-ban javították.

Az ódon kastélyt nem lehetett fűteni, abban már nem lakhattak ekkor. Így a magtárat 20 szobás új kastéllyá alakították át, és timpanonos, oszlopos portikusszal díszítették. A vizet és a villanyáramot is bevezették.

▲▲▲
2021

A kastély utolsó lakója Kornis Károly gróf volt. Érdekelte a biológia. A Retyezátban, Dobrudzsában és a Duna-deltában végzett madártani megfigyeléseket. Szerette a vadászatot. Kitömött állatokat küldött európai múzeumokba, a szentbenedeki kastélyparkban gyógyításra szoruló kisállatokat, madarakat ápolt. Egy anyátlan medvebocot is befogadott, akit Nyikolájnak neveztek el. A grófnak több mint 9000 könyve, rovar-, növény-, ásvány- és fegyvergyűjteménye volt.

▲▲▲
Ikerablakok

1945-ben a család elmenekült a kommunisták elől. A falubeliek a könyveket a várárokba hányták vagy elégették, a gyűjteményeket és bútorokat elhordták. A kastély az államé lett, azóta pusztul, hiába javítottak rajta 1975-ben. Iskola működött benne, a kertből focipálya lett, ma is itt rúgják a labdát a gyermekek.

▲▲▲
Kút

A Kornis család 2006-ban visszakapta a kastélyt, és létrehozta a Kornis Kastély Egyesületet. Sok pénzre lenne szükség a romok felújításához. A kőegyszarvúakat biztos helyre menekítették 2016-ban, amikor azokat el akarták lopni. A mesés kastélyból pusztuló kőfalak, omló épületek maradtak, melyekbe be sem merészkedünk, csupán körbejárjuk őket, és az évszázados fák árnyékában pihenünk.

▲▲▲▲▲
Napjainkban

Olvassatok utána, hogy 1910-ben honnan vezettek villanyáramot a szentbenedeki kastélyba!

Ha szorgalmasan válaszoltok a rovat kérdéseire, év végén könyvjutalomban részesültök.

**Összeállította: BERKI TÍMEA
Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA**

◆ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL SZÜRETI NÉPSZOKÁSOK

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

Erdélyben már a római korban virágzott a szőlőtermesztés Temesvár, Gyulafehérvár, Torda, Kolozsvár és Zilah térségében, de a Maros és a Küküllő vidékén is.

„A szüret a XVI. és XVII. században igazi sátoros ünnep volt, melyre még a hadviselő vitézek is hazasiettek. Ilyenkor a törvénykezés szünetelt. Vidámság, jókedv ütött tanyát a szőlőskertekben. Itt-ott verekedés és egyéb csetepaté is folyt. Az ilyesmi természetes következménye a huzamosabb borivásnak” – írja Takács Sándor.

A XVIII–XIX. században az Alföldön Szent Mihály-napkor (IX. 29.) kezdték a szüretet. A Dunántúlon és Erdélyben Terézia (X. 15.), a Balaton és Kőszeg vidékén Orsolya (X. 21.), Tokaj-Hegyalján Simon-Júdás napján (X. 28.).

A nagybirtokokon a cselédek szüreteltek, kiskertekben a család. A házigazda vendégül látta a szüretelőket, és a szőlőlőből, mustból kóstolót vittek haza. A szőlőben dolgozókat borral kínálta a gazda. A bor mellé harapnivaló dukált, reggel szalonna, sonka, kolbász, ebédre töltött káposzta, gulyás vagy juhhúsos kása. A munka végeztével ünneplőbe öltözve mentek vissza a szüretelők az esti mulatságra.

A szüret pisztolydurrogatással, riogatással indult. A szedők görbe szőlőmetsző késsel, kacorral vagy metszőollóval vágta le a fűrtök nyelét. Gyűjtőedénybe tették a fűrtöket. Amikor az megtelt, a szedő kiáltott a puttonyosnak, aki begyűjtötte a szőlőt, és a prészázhoz vitte. Préselés előtt taposva összezúzták a szemeket. Ma már darálják a szőlőt.

Szüretkor a szőlőhegyeken zenéltek, nótáztak. A XX. században erre az alkalomra bírót, bírónét választottak. A bírót két pandúr, két kisbíró és két cigány kísérte, akiknek a feladata a mókázás volt. A bíró és bíróné kocsija mögötti kocsiban lányok ültek virágkoszorúval díszített kosarakkal, mellettük legények lovagoltak. A menetben lehetett keréken forgó bábu, táncoskerék is. A szőlőben szedett gyümölcsből nagy fűrtöt készítettek, ezzel díszítették a báltermet. Ezt ellophatták, vagy a végén kisorsolták. A csőszlegények és -lányok vigyáztak a szőlőre.

Székelyföld olyan részén, ahol nincsenek szőlőhegyek, így például Háromszéken is „pityókabort” fogyasztanak az emberek. A pityókabor szintén szőlőlőből készül, a napsütötte, Kárpáton túli vidékekről burgonyáért vett/cserélt fűrtökből.

(Forrás: Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika, Jeles napok, ünnepi szokások, 1997.)

EGY, KÉT, HÁ'

Az új tanévben számolunk. – Ajaj, ez fenyegetően hangzik, ha hadilábon állsz a számtannal, vagy ha ismered a szó régi értelmét. **Ezért még számolunk**, azaz visszatérünk a dologra, és felelősségre vonlak. A kolozsvári bíró udvarába álrühában betévedő Mátyás király vagy Ludas Matyi a hátán érezte, hogyan számolták hajdan a botütéseket.

Ti viszont ne féljetek, se nehéz számtanpélda, se büntetés nem lesz a mi számolásunkból, csupán azt csodáljuk meg, milyen hatalmas szó- és szólásbokor hajtott ki némelyik számból.

A legdúsabb lombja éppen a legkisebbnek, az egynek van. Az **egy** a teremtés száma, a kezdet: minden benne van töretlenül, épen, **egyben, egységben, egyetértésben, egyetemesen**.

Egy életünk, egy halálunk: a veszéllyel szembe szállunk! – biztatja a honvédeket Arany János, és ezt fogadja meg a mesehős is: **egy életem, egy halálom**, a sárkány fejét levágom.

Akinek közös a célja, a szándéka, **egy szívvel- lélekkel egy nótát fúj, egy nyelven beszél, egy**

A magyar gyerekek számára annyiival könnyebb megtanulni olvasni és írni, mint egy angolnak vagy franciának, hogy a magyar gyerekeknek sokkal több idejük jut a matematikára. Nem csoda, hogy oly sok a híres magyar matematikus. (Kemény János, a számítógépes basic-nyelv és az e-mail megalkotója)

malomban örül, egy hajóban evez, egy gyékényen árul, egy húron pendül.

Aki semmit sem tesz, **egy szalmaszálát sem tesz keresztbe, egy kapavágást sem tesz. Akit nem ér bántódás, annak egy haja szála sem görbül meg.** Különböző dolgokat nem szabad egyformán megítélni, azaz **egy kalap alá venni.**

Aki nem győz csodálkozni, az **egyik ámulatból a másikba esik.** A mesemondó így inti magát tömörségre: hogy **egyik szavam a másikba ne öltsem.** Ha sok a vendég, **egyik a másiknak adja a kilincset.**

Ami érthető, az **világos, mint az egyszeregy.** Légy mértéktartó, int a közmondás: **egyszer hopp, máskor kopp, egyszer van egy évben Karácsony, egyszer volt Budán kutyavásár.** Ez a mondat pedig a mesevilágba röpít: **egyszer volt, hol nem volt...**

SZÓLJ, SZÁM!

1. Az **egy** szót és származékait legtöbbször hosszú ggy-vel ejtjük, de röviddel írjuk! Kivétel: **egy + vel = eggyel.** Pótoljátok a kipotyogott betűket:

E....et mondok, ke....ő lesz belő....e. E....etlen vá....rándítá....al elintézte.

E....ik szavát a mási....al meghazu....olja.

E....szer már megége....e a fo....ó kása. E....ütt do....an a szívünk.

Ha e....el szoro....uk meg a számot, ugyana....it kapunk.

2. Magyarázzátok meg röviden a szólásokat:

Egyik lábáról a másikra áll. Egyik lábad itt, a másik ott legyen.

Egyik napról a másikra él. Egyik kutya, másik eb.

3. Melyik közmondást rajzoltuk le? Mit jelent? **Egy fenékkal...**

Kedves Nyelvőr vitézek, várjuk az egyéni és csoportos megfejtéseket papíron vagy elektronikus levélben! Szorgalmatokat havonta 2-3 díjjal, tanév végén 3 Szólj, szám-nagydíjjal és 60 Nyelvőr-díjjal jutalmazunk.

SZÓ- MÓKA

– Mi a P többes száma?

– Pék.

– Miért tart tovább a vita az alföldön?

– Mert nehezebb dűlő-re jutni.

Petőfi azért volt szegény, mert sokat költött.

A negyedikesek minden helyes válasszal pontot gyűjtenek az országos Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedőre. Tavaly 1500-an indultak hadba. Az idén sem lehetnek kevesebben!

ILYEN A SPORT A NAGY MEGMÉRETTETÉS

MÜLLER KATI rovata

A sportban nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos. Mégis lélegzetvisszafojtva figyelünk és izgatottan drukkolunk kedvenc csapatainknak, játékosainknak. Gyurit például semmi sem hozza annyira lázba, mint az országos, az európai focibajnokság vagy a VB!

Hiába meséli neki Sári, hogy már az ókori Görögországban rendeztek sportjátékokat, melyeknek résztvevői több sportágban is összemérték az erejüket. Ekkor még csak férfiak versenyeztek. A kezdeti stadionfutás próbája mellé bekerült a birkózás, az ökölvívás, a fegyveres futás is, amelyre Gyuri is szívesen benevezne. E vetélkedőket Olümpia városában rendezték.

Innen kölcsönözték az első nagyszabású nemzetközi sportjáték, az olimpia nevét. Ezt 1896-ban rendezték, Athénban. Azóta is onnan viszik futólépésben az olimpiai lángot minden negyedik évben az olimpiai játékok soros helyszínére. Az első újkori olimpián 14 ország sportolói a következő 9 sportágban mérték össze erejüket: atlétika, birkózás, kerékpározás, sportlövészet, súlyemelés, tenisz, torna, úszás, vívás.

Napjaink olimpiáin kétszáznál több ország sportolói indulnak, olimpiai bizottság dönti el, hogy milyen sportágakban: a kisebb nézettséget vonzókat kiveszik, a frissen erősödött sportokat befogadják. Amikor 2021-ben Tokióban rendezték az olimpiát, az ott népszerű karate mellett új sportágként bekerült a szörf, a falmászás, a gördeszka. A 2024-es párizsi olimpián 32 sportág 329 versenyszáma került a programba, új sportcsemege a breaktánc, ezt Sári szeretné kipróbálni.

Párizsban száz évvel ezelőtt már rendeztek olimpiát. Nagy rang és felelősség egy ország számára, ha olimpiai házigazda lehet. Az olimpiai játékok jele az egymásba fonódó, öt színes karika, mely nemcsak az öt földrészt, hanem azt is jelképezi, hogy a sport világa az egészség, az egyensúly, a változatosság birodalma.

A HÓNAP KÉRDÉSE

Hány érmet szereztek a magyar sportolók a 2024-es párizsi olimpiai játékokon?

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

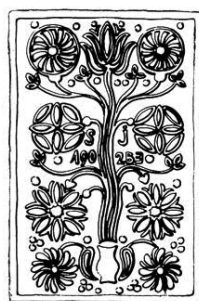
Harmadikosok vagytok? Sportoljatok a Napsugárral! Nevezetek be a Napsugár Öttusa Bajnokságra! A nevezés feltétele: a sportrovat kérdéseire beküldött legalább 3 válasz. A választokat a naps.sziv@napsugar.ro címre várjuk, de postázhatjátok, vagy odaadhatjátok terjesztőinknek is 2025. január 31-ig.

MASZAT MŰVÉSZ MŰHELYÉBEN ÉGIGÉRŐ MESEFA

Benedek Elek születésnapja (szeptember 30.) a magyar népmese napja. A népmesék mágikus világának fontos szimbóluma az égigérő csodafa (világfa, életfa, tetejetlen fa), amelynek gyökerei az alvilágba nyúlnak, törzse és ágai a földi élet szintjén áthaladnak, koronája az égbe nyúlik.

Figyeljétek meg, hogyan ábrázolták az életfát a magyar népművészetben. A mi példáink kályhacsempékről, varrottasokról valók. Keressetek ti is életfa-motívumot a környezetetekben.

MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

**Rajzoljatok, fessetek, ragasszatok égigérő mese-
fát. A lombok között bármi történhet. Dolgozhattok
egyéniel vagy közösen is. Akár az egész osztály is
elkészítheti nagyméretű népmese-fáját, amelynek
leveleire rajzoljátok, írtátok fel azokat a meséket,
amiket elolvastatok!**

▲▲▲
Gustav Klimt: Az élet fája (részlet)

▲▲▲
Képzeletbeli mesefa

▲▲▲
Szász Edit brassói tanítónő
osztályának mesefái.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

Összeállította: BAK SÁRA

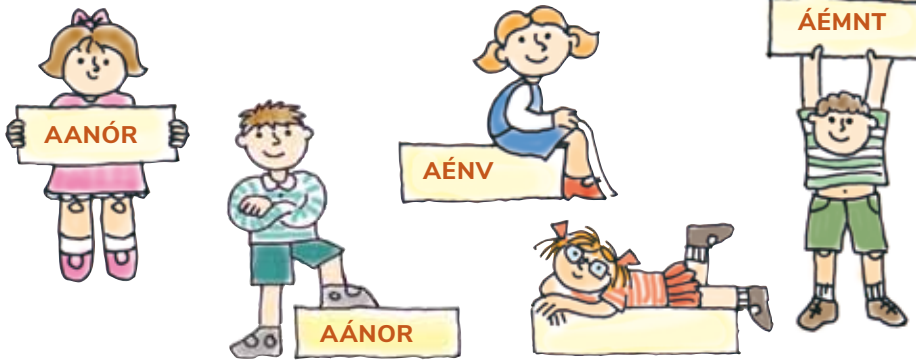
TALÁLD KI!

MÜLLER KATI rovata

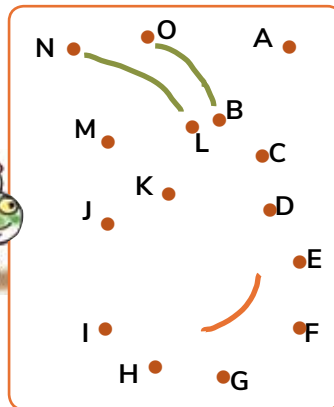
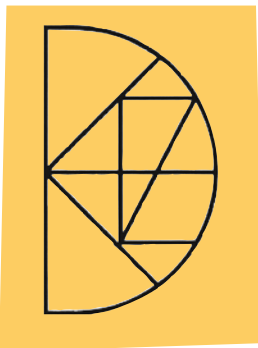
A megfejtéseket a 26. oldalon talárod.

Rejtvénykirály vagyok, és ez itt az én birodalmam: fejtörők, keresztrejtvények, rajzos, tréfás feladatok, viccek. A túldoldalon levő pályázati rejtvény megoldói közt havonta és év végén könyvjutalmat sorsolok ki.

1 Minden gyerek saját nevének betűit írta a táblákra, ábécérendben, de mindegyiken akad egy felesleges betű is. Ezekből alakul ki a hason fekvő kislány neve. Hogy hívják őt?

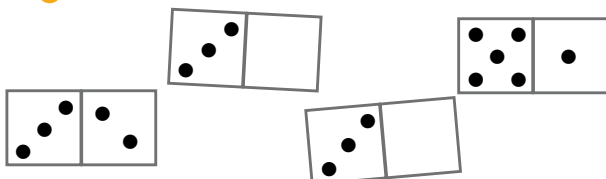

2 Minek örül a kukac? Kiderül, ha összekötöd a pontokat az ábécé sorrendje szerint.

3 Számold meg, hány betűt rejt ez az ábra?

4 Úgy rendezd négyzet alakba a dominókockákat, hogy a pontok összege minden oldalon azonos legyen!

NEVESS VELEM!

– Értem és Nemértem felmászik egy fára. Értem leesik. Ki marad a fán?
– Nemértem.
– Elmondom még egyszer?

– Tolvajnak nevezzük azt, aki elveszi más tulajdonát – magyarázza a tanító néni. – Peti, mi vagyok én, ha kiveszek a zsebedből 100 lejt?
– Varázsló, tanító néni!

– Peti, te már megint nem dolgozol?
– Dehogynem, megosztjuk a munkát Öcsivel: ő vágja a hagymát, én sírok.

– Megy a bicikli az országúton. Megszólal az első kerék:
– Vigyázz, sündissss...
Mire a hátsó kerék:
– Kösssss...

– Kibe vagy szerelmes?
– Tudsz titkot tartani?
– Persze.
– Hát én is!

A sakkfeladványok megfejtései:

- a) Sakkpalota;
b) vezér, huszár;
100 - 3 x 9 = 73;
- a) Világos: d1-vezér, f1-futó, g1-huszár;
sötét: d8-vezér, e8- király, h8-bástya;
b) 3+3+9+5+9+8=37.

REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

Nagyálmos Ildikó versének első sora a rejtvény megfejtése. Ezt küldd el nekünk, ha pályázni szeretnél meghirdetett díjaink valamelyikére.

.....
 ébresztő, te, lusta papír,
 s ti is, szürke ceruzák,
 öltetek ünneplő ruhát.
 Hegyezzétek hegyetek,
 egyenként készüljétek,
 sorakozó: piros, sárga...
 Akkor élünk, hogyha kopunk,
 induljunk az iskolába.

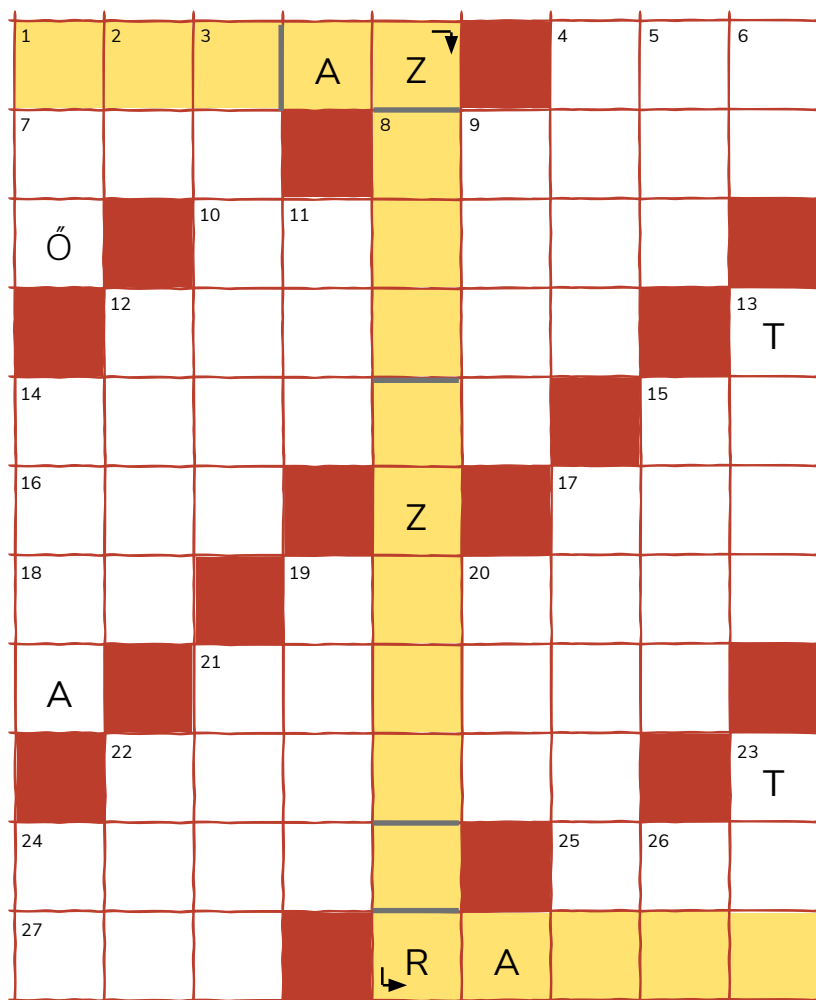
VÍZSZINTES

1. A megfejtés

4. Fekete István fecskéje
7. Kezdődik a diadal!
8. Gyógynövény (IZSÓP)
10. Emelvény, dobogó
12. Földre került a fa
14. Zokszó, reklamáció
15. Bácsi, röviden
16. Partvég!
17. Fizetés
18. Állóvíz
19. Elismerő, nagyon tisztelő
21. Repülőgép vezetője
22. Végek nélküli klastrom!
24. Illatos virágú bokor
25. Bibliai hajós
27. Pertlidarab!

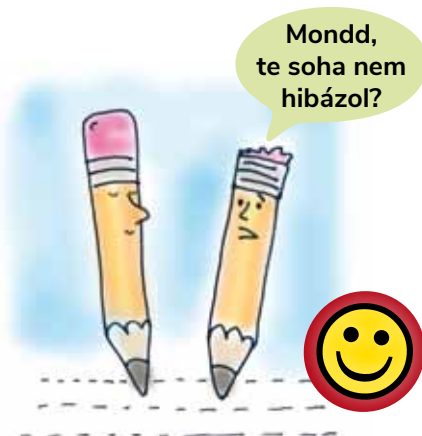
FÜGGŐLEGES

1. Óra méri, mutatja
2. Te meg ő
3. Érint
4. Csutkadarab!
5. Erdei gyümölcs

VAJNÁR ILONA rejtvénye

6. Pipa belseje!
9. ZILZ
11. Fenséges hangú költemény (ÓDA)
12. Indás növény támasza
13. Nyitó
14. Lókörm
15. Fiúnév
17. Fiúnév
19. Bízik valamiben
20. Ókori görög törzs (DÓR)
21. Befejezetlen padlás!
22. Palotás közepe!
23. Házak határolta, szabad terület a városban
24. Bátor Réka monogramja
26. Borít magánhangzói

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a rejtvényt pályázat megfejtését. Havonta 5 kisebb, év végén 5 nagydíjat sorsolunk ki.

E havi nyertesek: Debreczeni Richárd Roland, Bogdánd; Kurta Sarolta, Kolozsvár; Nagy-Kis Kimberly, Szatmárnémeti; Polgár Kristóf, Gyergyóditró; a szilágybagosi tavalyi III. osztály.

**HAVONTA
 ÉS ÉV VÉGÉN
 DÍJAKAT
 SORSOLUNK KI!**

KÓSZABÓCSZA postát bont

Az elmúlt tanév legszebb Napsugár-bélyeggyűjteményeiből válogattunk: **Marosvásárhely**, Bolyai Farkas Líceum, **Fülöp Izabella Tünde** osztálya (1); **Dicsőszentmárton**, **Székely-Varga Béla** osztálya (2); **Csikszentdomokos**, Márton Áron Iskola, **Szabó Szidónia** osztálya (3); **Szatmárnémeti**, A. Popp Művészeti Líceum, **Papp-Fejér Ágota** osztálya (4).

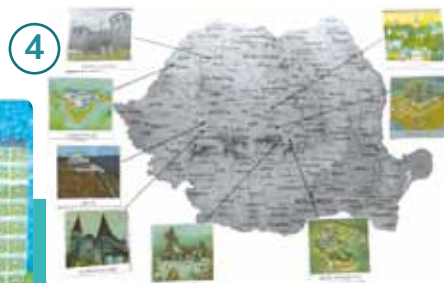
3

1

2

4

Nyarádi Izabella, a **székelyudvarhelyi** Tamási Áron Gimnázium tanítónője méltán büszke tanítványaira, akik sakk-, illetve hoki-versenyen remekeltek.

A **Napsugár idei illyefalvi ajándéktáborában** volt eső és napsütés, kézműveskedés és kirándulás, népdal, néptánc és szomszédolás, jókedv és jóindulat. Jövőre találkozunk!

NAPSUGÁR -SZIVÁRVÁNY KÉPTÁR

Képzőművész munkatársaink képeslapjaiból az induló tanévben is küldünk azoknak az olvasóinknak, akik rendszeresen írnak, rajzolnak nekünk.

Gyűjtsd te is!

A kolozsvári N. Titulescu Iskola tavalyi III. D osztályosainak Ősz könyvébe kézimunkaötletek, versek, rajzok és az alábbi mese került:

Egyszer Kukacka hallott egy legendát egy aranyalmáról, amelyiket ha megeszed, megnősz. Kukacka gondolt egyet, és elindult megkeresni az aranyalmát. Ment, mendegélt, amíg egy folyóhoz nem ért. Nem tudott átmenni. Egyszer csak meglátta Kalapocskát, a mókust, aki felkapta, és vele együtt átugrotta a folyót. Akkor a távolban meglátta az aranyfát, és rajta az aranyalmát. Amikor odaért, Kukacka beleharapott, megnőtt és aranyszínű lett. Azután a kukacok királyukká választották Kukackát.

Mátyás Bianka,
Szamosardó

Volt egyszer egy macska, aki nagyon szeretett gombolyaggal játszani. Egy délután nem találta a gombolyagját, ezért nagyon elszomorodott. Éppen akkor jött haza Hanna, a gazdája.

- Miért vagy szomorú, macska?
- Nem találom a gombolyagom – válaszolt a macska.
- Ekkor a diófán megszólalt a varjú:
- Kár! Kár! Én megmondom, hol van a gombolyag. Egy kiscica játszik vele a birsalmafa alatt.

Szaladtak a birsalmafához. A kiscica vígan játszott a gombolyaggal. Elnézést kért Hannától és a macskától.

- Inkább játsszunk együtt – mondta a macska.
- A varjú vidáman károgta a diófán:
- Nem kár! Nem kár!

Babos Csenge, Marosvásárhely

Molnár-Gál Sarolta
osztályának origami-cicái, **Nagyvárad,**
Szent László Líceum

Kicsi Sanyi nagyon cuki,
bajsa nagy, a hasa dagi!
Velem ül a fotelben,
dorombol az ölemben.

Kúszik-mászik minden fára,
legfőképp az eperfára.
Fel is mászik, le is esik,
négy mancsára nagyot esik.

Csép Nóra, Nagyvárad

Veres Blanka, László Evelin,
Marosvásárhely

Szeptember, október, november,
a suliban Napsugárra vár
minden ember.

Mindig örömmel látom, mikor
Karcsi bácsi hozza a Napsugarat.

Nagyon érdekes és vicces mesék
vannak benne! Sok verset elolvas-
tunk közösen az osztállyal.

Akik rajzolnak a Napsugárba,
azok szeretném, hogy rajztanárok
legyenek itt, az iskolában.

Nehezek a rejtvények,
de mindig megoldom őket.

Nagyon szeretem a sportrovatot
és a képregényeket is.

Izgalmas volt kivágni és összer-
gasztani a kézimunkákat.

Lapozgatom, nézegetem
naphosszat.

A Petikés vicceken a család
is nevet.

Kicsiknek a Szivárvány,
nagyoknak a Napsugár,
ezért nem sok a 9 lej ár.

Alig várom, hogy lássam, jövőre
milyen Napsugárt kapunk.

Bak Márta tavalyi harmadikosai,
Kolozsvár, Sigismund Toduță Zenei
Főgimnázium

Borka Villó,
Maros-
vásárhely

A feladatokat Alföldy Andrea, Búzási Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradi Szacsavay Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

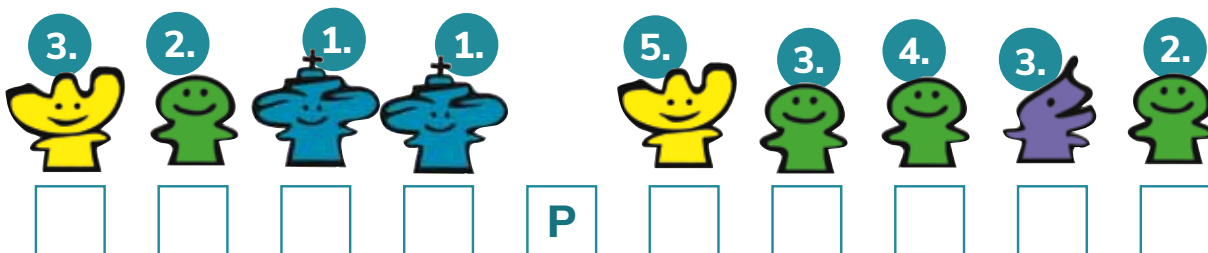

I. Ismétlés (bábuk, értékeik, alapállás)

Az előző három tanév sakkrovatának anyagát, valamint az idei Sakkpalota-életképet honlapunkon találd: <https://www.napsugar.ro/category/sakk/>

1. a) A bábu fölötti szám azt jelzi, hogy nevének hányadik betűjét kell az alatta levő üres négyzetbe írnod!

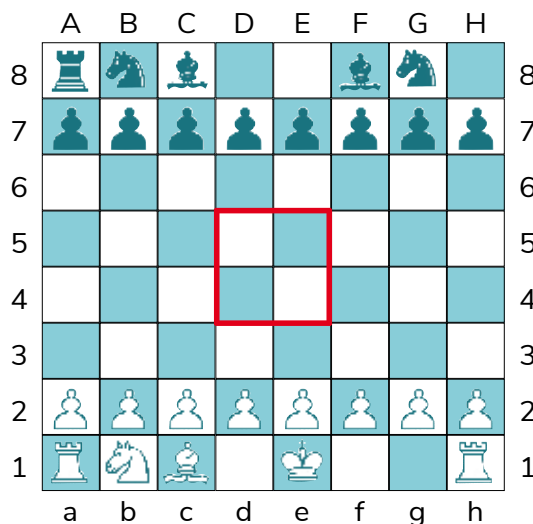
b) Állapítsd meg, mely bábukat nem használtuk fel az a) pontban! Számold ki, mennyivel kell kiegészítened 100-ra a hiányzó bábuk értékének szorzatát!

2. a) Rajzold a sakktablára az alapállásból hiányzó bábukat!
b) Számold ki a berajzolt bábuk értékének összegét, tudva, hogy ez esetben a király értéke 8!
c) Rajzold be a megadott mezőkre a színes korongokat!

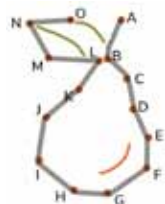
d) Rajzold a két huszár mellé, milyen színű korongokat gyűjthetnek, amíg a centrumba érnek!

A feladatok megfejtését a 22. oldal alján találd, kivéve a 2. d) feladatét, azt küldd el nekünk. Év végén a beküldők közt sakkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

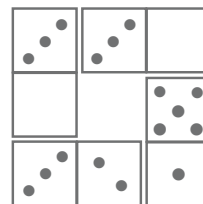
SZÜRET

A Találd ki! feladatok megfejtései:

- Nóra, Áron, Éva, Máté – Anna;
- A, C, D, E, F, I, K, L, N, T, V, Z – 12 betű.

4.

Minden hónapban vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget. Áprilisban küldjétek el a bélyeggyűjtők névsorával és tanítók nevével együtt. Értékes jutalmat nyertek vele.

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: UNIPAN HELGA KÖLTŐK MADARA

Kedves házigazdánk, **UNIPAN HELGA** sokat sétált távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel felszerelve a szabad ég alatt. A látottakat művészi képeken örökítette meg. Itt olvasható mindaz, amit képeiről elárult nekem. Mert a természet a legjobb tanítómester!

Daloló madarunk nevére Arany János, Petőfi Sándor, Weöres Sándor verseiben bukkanhatunk. A szerény külsejű, gyönyörű hangú utazó tavasztól késő őszig vendégeskedik nálunk. Csésze alakú fészket bokrok közt rakja, a talajhoz közel. Férgekkel, pondrókkal táplálkozik, fogságban elpusztul. Énekét éjjel hallhatja az, aki épp nem alszik. Például a költő.

Apró barátunk neve, a fülemüle a latin *philomela* magyarosodott alakja. A latin név a görög *philoméla* utóda, ami a *philosz* (barát) és *mélé* (ének) párosításából születve mutatta, hogy ez a madár szereti a muzsikát. Ő a legdallamosabban éneklő dalosmadár, gégéje egyidejűleg négy hangot is képes kiadni, akkordot is énekel. Magyar nevét, a csalogányt Kazinczy Ferenc eredetileg a poszáta számára találta ki.

Végül mégis a fülemüléből lett csalogány, s így nevezték az aranytorkú Blaha Lujza színésznőt is a nemzet csalogányának. Ez nem vall nagy madártani tudásra, mert a fülemüle esetében a hím a dalkirály, a tojó nem énekel. És amíg udvarló dalosmadarunk önzetlenül ontja hallgatóira a muzsikát, addig a föld mélyére húzódott, erejével takarékoskodó vakond csendesen gyönyörködik az éjjeli muzsika hangjaiban.

A bársonyos, fekete bundába bújt, apró szemű zenerajongó látása gyönge, hallása kitűnő. Még a motoszkáló rovarokat is meghallja. Ásónak egykönnyen használható mancsával alakítja kertek, mezők, szántóföldek felszíne alatt vájatait, ahová földgilisztákat, rovarokat, lárvákat halmoz fel. Hogy frissek maradjanak, egy harapással megbénítja őket, így azok mozdatlanul fekszenek, míg terítékre nem kerülnek.

Hány hangot ad ki a fülemüle gégéje?

Válaszoljatok szorgalmasan Kiskópé kérdéseire.

Küldjétek be egyénileg vagy az osztály nevében közösen a megfjtést. Havonta 2-3 kisebb, év végén 3 nagydíjat sorsolunk ki.

E havi díjazottunk: Vajda Gellért, Gyergyószentmiklós.

▼▼▼
**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

Újra itt az iskola,
mi pedig kocka-
formájú órarenddel
kedveskedünk
kockáknak és nem
kockáknak egyaránt.
Így majd naponta
elgondolkodhattok
azon: milyen nap
van ma?

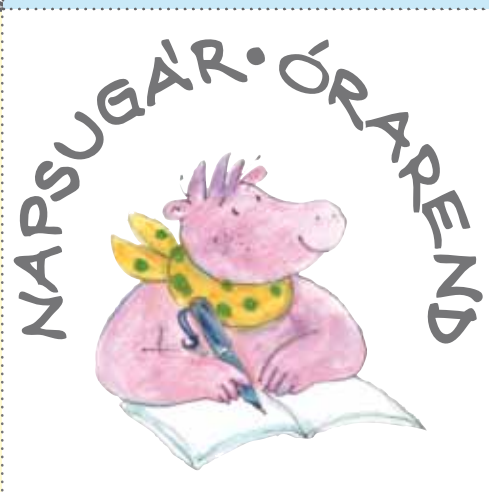
HÉTFŐ

1
2
3
4
5
6

KEDD

1
2
3
4
5
6

SZERDA

1
2
3
4
5
6

CSÜTÖRTÖK

1
2
3
4
5
6

Mikor a végleges
órarend kialakult, írd
be a napok neve alá
a tantárgyak nevét.
A vastag vonalak
mentén vágd körbe,
a szaggatottak
mentén tűrögess
meg, majd hajtogass,
ragassz kockát a
kiterített órarendből.

PÉNTEK

1
2
3
4
5
6

